

Laveren tussen specialité en panacee

Fotografie gaper: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Van-der-Pigge-Haarlem.jpg> / Guus Bosman - Illustratie: Joost Veerkamp

Van de Nederlandse literatuur uit de laatste decennia is *Publieke werken* van Thomas Roosenboom misschien wel het mooiste boek. De hoofdpersoon, vioolbouwer Vedder, biedt de moderne tijd het hoofd, door zijn arbeiderswoning in Amsterdam niet te willen verkopen aan het oprukkende Victoria Hotel. Uiteindelijk velt de strategie en de taal van het moderne management het oordeel over de arme Vedder. Men zoekt namelijk niet het vergelijk, maar laat de tegenpartij links liggen: het hotel wordt dan maar om Vedders huisje heen gebouwd. Dat de beschreven situatie niet uniek is, getuigt een strijd die zich begin jaren twintig afspeelde in Haarlem. Toentertijd ging het de zwagers Vroom en Dreesmann zo voor de wind, dat ze besloten dat er aan het Verwulft een nieuw warenhuis moest komen. Aldus kochten zij omliggende winkels op om plaats te maken voor een pand van een formaat dat in die tijd de raadsleden van de gemeente Haarlem de wenkbrauwen deed fronsen. Maar uiteindelijk verleende het stadsbestuur voor de bouw van een nieuw warenhuis in gemengde *art deco* en Amsterdamse School-stijl. Maakten alle omliggende winkels plaats? Neen, een kleine drogisterij bleef moedig weerstand bieden tegen deze noeste sloop- en nieuwbouwplannen. En zo staat de winkel van de familie Van der Pigge nog immer op de hoek van het Verwulft en de Botermarkt, ingeklemd door maar stevig aanleunend tegen de nieuwe zakelijkheid. Tempus fugit; inmiddels is V&D failliet maar Van der Pigge zit – bijna een eeuw na de gememoreerde schermutselingen – nog steeds in het met gaper getooide gebouwtje en is een begrip in Haarlem en omstreken. Getuige ook de zeefdruk van Joost Veerkamp op pagina 5 (plus uitsnede op het omslag).

STATUS EN ZACHTHEID

Nog even terug naar het boek van Thomas Roosenboom. Een prachtige anekdote is het moment dat apotheker Anijs zich bekommert om de arme veldelingen en, teneinde geneesmiddelen aan hen uit te delen, zijn pandjesjas verwisselt voor een witte doktersjas. Deze handeling verleent hem status en zachtheid: “Hij begon zijn mantel te openen en er kwam de doktersjas onder vandaan als een sjerp van zuiver licht, zo heerlijk wit dat het meer was dan men op deze plaats bevatte kon. (...) Zijn strakke trekken ontlieten prompt en zijn gezicht bloeide op als een bloem”. Ik moest hieraan denken toen ik enkele weken geleden een kort bezoek bracht aan, wat inmiddels heet, drogisterij Van der Pigge. Het was druk in de winkel en het in lange stofjas gehulde personeel liep af en aan. Dat verschafte mij de gelegenheid om, in de schaduw van de antieke ladenkasten en onder de overheersende geur van kruiden, het handelen even gade te slaan. Hier werd geneeskunst bedreven, ja zelfs dermatologie van een andere orde; van voetschimmel tot steenpuisten, maar ook voor een veelheid aan interne kwalen was een beschouwende blik en een therapie voorhanden. Van der Pigge heeft in elke lade voor elke aandoening een behandeling.

Gaper op de voorkant van drogisterij Van der Pigge, Haarlem.

Tempus fugit; inmiddels is V&D failliet maar Van der Pigge zit – bijna een eeuw na de gememoreerde schermutselingen – nog steeds in het met gaper getooide gebouwtje en is een begrip in Haarlem en omstreken.

INVALSHOEKEN

Voorraad is het hoofdthema van dit nummer. Dagelijks worden wij, en met ons onze patiënten, geconfronteerd met de situatie dat de door ons voorgeschreven medicatie *out of stock* is. Was dat voorheen voor een te overbruggen periode, inmiddels is het schijnbaar dermate ernstig dat voor de dermatologie

belangrijke farmaca als 5-fluorouracilcrème, clobetasolzalf of tacrolimuszalf maanden niet verkrijgbaar zijn. De oorzaak ligt in een nauwelijks te ontwarren kluwen factoren die veelal elkaar bovendien beïnvloeden. In deze editie belichten in drie artikelen respectievelijk een zelfstandig apotheker (bladzijde 6), een beleidsmaker van de FMS (bladzijde 10) en een farmaceut (bladzijde 12) hun visie op deze situatie. En de belangrijkste speler, de patiënt, staat vol onbegrip voor een regelmatig leegblijvende toonbank. Interessant is dat alle spelers, in de verschillende schakels binnen de keten van productie naar distributie, zien dat en waar het fout gaat, al zijn helaas eenvoudige oplossingen nauwelijks beschikbaar. Zoals altijd gaan die oplossingen verloren in een multifactoriële complexiteit. Onze ambitie is evenmin om deze oplossingen te bieden. Wat ons voor ogen staat, is vooral inzicht geven in de ingewikkeldheid van de materie – toegelicht vanuit diverse betrokkenen – met hopelijk als neveneffect: begrip krijgen voor elkaanders problemen. Want één ding is zeker: het klassieke vingerwijzen naar schuldigen is weinig vruchtbaar. Want de schuldigen, dat zijn per definitie andere partijen.

De prijs voor wetenschappelijke vooruitgang is dat wij dermatologen van eenvoudige prescriptie zijn afgedreven naar een veelvoud aan hoog-gespecialiseerde en monotarget gerichte medicatie; onze voorgangers wisten zich prima te redden met zink, teer en triamcinolon. Ter troost: enige tijd geleden trof ik dit bord (foto) op de Botermarkt in Haarlem. Onder het motto van *one size fits all* past dit potje bij elke huidaandoening.

Van der Pigge kan alle dermatologische aandoeningen behandelen, die middelen zijn nooit *out of stock*.

Rob C. Beljaards,
hoofdredacteur

Toelichting bij de zeedruk hiernaast: Joost Veerkamp (1953) is grafisch illustrator en bewonderaar van Hergé. Hij is, net als Joost Swarte, een vertegenwoordiger van een tekenstijl die 'de Klare Lijn' heet. Hij maakt vooral afbeeldingen van architectuur, waaronder deze Vroom & Dreesmann Haarlem, met ingeklemd de drogisterij van Van der Pigge.

